

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ФАРМАЦІЇ

«ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЛІКАРСЬКОЇ ПОЛІТИКИ: ПИТАННЯ ОСВІТИ, ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ»

МАТЕРІАЛИ
VIII Всеукраїнської науково-освітньої конференції
з міжнародною участю

27 листопада 2025 року

Харків
НФаУ
2025

УДК: 615.1:614.2:378

С 69

Редакційна колегія: А. В. Волкова, Г. Л. Панфілова, В. І. Назаркіна, Т. В. Дядюн, В. І. Міщенко

Посвідчення Українського інституту науково-технічної експертизи та інформації від 26 грудня 2024 р. №853

Формування національної лікарської політики: питання освіти, теорії та практики: матер. VIII Всеукр. наук. - освітньої конф. з міжнар. участю, м. Харків, 27 листоп. 2025 р. / ред. кол. : А. В. Волкова та ін. – Х. : Вид-во НФаУ, 2025. – 272 с.

Збірник містить матеріали VIII Всеукраїнської науково-освітньої конференції з міжнародною участю, в яких розглянуті питання трансформації пріоритетів Національної лікарської політики, проблеми забезпечення доступності й раціонального застосування лікарських засобів в Україні, перспективи розвитку публічного управління у фармації та національної системи оцінки медичних технологій. Особлива увага у збірнику приділяється розгляду питань щодо підготовки та професійного розвитку фахівців медичного та фармацевтичного профілю в умовах реформування вітчизняної охорони здоров'я, удосконалення викладання організаційно-економічних і управлінських освітніх компонент у підготовці фармацевтичних кадрів, організації ефективної роботи аптечних закладів та фармацевтичних працівників у сучасних умовах тощо.

Матеріали подаються мовою оригіналу.

За достовірність матеріалів відповідальність несуть автори.

Редколегія не завжди поділяє погляди авторів.

УДК: 615.1:614.2:378

- © А.В. Волкова, Г.Л. Панфілова, В.І. Назаркіна, Т.В. Дядюн, В.І. Міщенко, 2025
- © Національний фармацевтичний університет, 2025

ДІДЖИТАЛ-РІШЕННЯ ДЛЯ МОНІТОРИНГУ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ ДЕФІЦИТУ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Косяченко К.Л., Мартисевич К.О., Рафальська Я.Д.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, м. Київ, Україна

yaroslava.rafalska@nmu.ua

Сучасні кризові ситуації, зокрема пандемії, воєнні дії, логістичні збої та економічна нестабільність, істотно впливають на функціонування фармацевтичного ринку та здатність держави забезпечувати безперервний доступ населення до лікарських засобів (ЛЗ). Дефіцит медикаментів може мати критичні наслідки не лише для окремих категорій пацієнтів, але й для системи охорони здоров'я в цілому, поглиблюючи соціальну напругу та знижуючи ефективність медичної допомоги. У таких умовах особливої актуальності набуває запровадження діджитал-рішень, що дозволяють у реальному часі відстежувати залишки ЛЗ, аналізувати споживання та прогнозувати ризики їх дефіциту. У багатьох країнах упровадження цифрових інструментів дозволило суттєво пом'якшити наслідки кризових явищ. Проте в Україні повноцінні системи прогнозування дефіциту перебувають на стадії формування, що потребує наукового обґрунтування підходів до їх інтеграції, удосконалення та використання у практиці фармацевтичного менеджменту.

Метою дослідження є аналіз сучасних діджитал-рішень, що застосовуються для моніторингу та прогнозування дефіциту ЛЗ, а також визначення можливостей їх адаптації та впровадження в Україні в умовах кризової нестабільності.

Для виконання дослідження застосовано системний аналіз міжнародних та національних джерел, вивчення функціоналу цифрових платформ, метод порівняльного аналізу, контент-аналіз нормативно-правових документів і стратегій управління запасами медикаментів.

Діджитал-рішення для моніторингу та прогнозування дефіциту ЛЗ охоплюють широкий спектр технологій: електронні системи управління запасами, аналітичні платформи на основі великих даних (Big Data), штучний інтелект (AI), машинне навчання та цифрові інструменти інтеграції між учасниками фармацевтичного ринку. Сучасні IT-рішення дозволяють не тільки відстежувати наявність препаратів у режимі реального часу, але й аналізувати дозволені обсяги імпорту, зміни в логістичних маршрутах, сезонні коливання, рівень споживання окремих категорій препаратів та поведінкові тренди пацієнтів.

Одним із ключових елементів моніторингу залишків є автоматизовані системи управління складськими запасами (Warehouse Management Systems), які вже широко застосовуються у великих міжнародних дистриб'юторів. Вони забезпечують оперативний контроль над запасами та попередження про критичні рівні залишків. Інтеграція таких систем з аптечними мережами дозволяє суттєво знизити ймовірність дефіциту медикаментів у роздрібній ланці.

Важливе місце займають електронні реєстри, які застосовуються в ряді країн для моніторингу ЛЗ, включаючи рецептурні та контрольовані препарати. Подібні системи дозволяють здійснювати швидкий пошук доступних ЛЗ, аналіз їх обігу та формувати статистичні звіти, необхідні для прийняття управлінських рішень. В Україні перспективним є розвиток таких платформ на базі центральних баз даних МОЗ та впровадження модулів, що інтегруються з eHealth.

Прогнозування дефіциту ЛЗ базується на математичних моделях, що враховують дані про споживання, сезонність, логістичні ризики та зміни у структурі попиту під впливом криз. Технології AI та машинного навчання дозволяють створювати адаптивні моделі, що автоматично корегують прогноз залежно від зміни ринкових умов. Такі системи використовують історичні дані про продажі, показники залишків, інформацію про постачальників, терміни доставки та події, що можуть впливати на ринок (наприклад, спалахи захворювань, закриття транспортних коридорів і т.д.).

Серед міжнародних рішень, що можуть бути адаптовані в Україні, важливе місце займають системи раннього попередження дефіциту (Early Warning Systems). Вони є частиною політики фармацевтичної безпеки ЄС і базуються на даних виробників, дистриб'юторів, аптечних мереж і регуляторних органів. Подібні рішення могли б підвищити здатність української системи охорони здоров'я оперативно реагувати на зміни у постачанні та передбачати потенційні загрози.

В Україні вже існують окремі діджитал-компоненти, наприклад, інструменти для моніторингу доступності рецептурних препаратів та інформаційні системи аптечних мереж. Однак вони поки що не об'єднані в єдину цифрову інфраструктуру. Створення інтегрованої цифрової платформи могло б забезпечити повний цикл контролю: від виробництва або імпорту ЛЗ до їх реалізації кінцевому споживачу.

Для ефективного впровадження діджитал-рішень важливими є не лише технологічні можливості, але й економічні фактори. Інвестиції в цифровізацію логістики та моніторингу медикаментів дозволяють скоротити втрати від дефіциту, оптимізувати управління запасами, підвищити ефективність закупівель та сприяти більш раціональному розподілу ресурсів між медичними закладами. Разом з тим бар'єрами є недостатнє фінансування, потреба в навчанні персоналу, відсутність єдиних стандартів обміну даними та обмежений рівень технічної готовності окремих ланок фармацевтичного ланцюга.

Діджитал-рішення відіграють ключову роль у забезпеченні стабільності фармацевтичного ринку в умовах кризових ситуацій, дозволяючи швидко реагувати на зміни попиту, контролювати залишки ЛЗ та прогнозувати виникнення дефіциту. Використання сучасних інформаційних технологій – електронних систем моніторингу, аналітичних платформ на основі великих даних, алгоритмів штучного інтелекту та інструментів інтеграції між учасниками ринку – сприяє підвищенню прозорості, точності та ефективності управлінських рішень. Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробкою моделей

прогнозування дефіциту з використанням AI, оцінкою економічної ефективності впровадження цифрових рішень та формуванням рекомендацій щодо оптимізації цифрової інфраструктури фармацевтичного сектору України.

ДОСЛІДЖЕННЯ ПИТАННЯ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ СТУДЕНТІВ- ФАРМАЦЕВТІВ У ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ

Демченко А.О., Назаркіна В.М.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна
rtemix707@gmail.com

Воєнний стан суттєво вплинув на ринок праці для майбутніх фармацевтів. З одного боку, збільшилася потреба в кадрах через кадрову нестачу в багатьох регіонах. З іншого — студентам необхідно поєднувати навчання, часто дистанційне, з практичною роботою, що вимагає від роботодавців певної гнучкості. Проте фармацевтичний сектор виявився більш адаптивним порівняно з іншими галузями, оскільки багато аптечних мереж пропонують змінні графіки, часткову зайнятість та можливість проходження практики з одночасним працевлаштуванням.

Питання працевлаштування студентів-фармацевтів під час воєнного стану є надзвичайно важливим, оскільки фармацевтична галузь належить до критично важливих сфер, що забезпечують населення життєво необхідними лікарськими засобами. Воєнні події суттєво змінили умови функціонування аптечних закладів, медичних установ та фармацевтичних підприємств, а отже, вплинули й на можливості залучення студентів до професійної діяльності.

Мета дослідження полягала у дослідженні проблеми працевлаштування студентів-фармацевтів у період воєнного стану.

Матеріали та методи: аналіз, який включав дані від аптечних мереж, місцевих аптек, фармацевтичних підприємств щодо потреб у кадрах, можливостей працевлаштування студентів, умов праці та графіків роботи;